

Tartu Linnavolikogu

27.06.2023 nr 1-5/09591

Vastus arupärimisele Tartu 2024 kohta

Tartu Linnavolikogu liige Silver Kuusik esitas 08.06.2023 linnavalitsusele arupärimise Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 Facebooki profiilipildi 12 värvilise logo kohta.

Silver Kuusik uurib arupärimises LGBT+ kogukonna värvide kasutamise tagamaid kultuuripealinna Facebooki lehel mitmekesisuse kuu raames. Lisaks tunneb ta huvi Tartu 2024 kunstilise kontseptsiooni, programmi ja sündmuste kohta.

Arupärimises esitatud küsimustele vastamiseks tuleb selgitada kultuuripealinna programmi, kunstilist kontseptsiooni ja tuua näiteid erinevatest sündmustest Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 raames.

Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 programmist

Tartu on Euroopa kultuuripealinn koos Lõuna-Eestiga. See tähendab, et kultuuripealinna veavad Tartu linn ja 19 Lõuna-Eesti kohalikku omavalitsust. Samal aastal kannab Euroopa kultuuripealinna tiitlit ka Austria linn Bad Ischl (koos Salzkammerguti piirkonnaga) ja Norra linn Bodø (koos Nordlandi maakonnaga).

Euroopa kultuuripealinna tiitli kandmine on Tartu ja teiste Lõuna-Eesti omavalitsuste suurim valdkondadeülene koostöö ja tipp-sündmus 2024. aastal. Selleks valmistumine on mitme aasta pikkune teekond. Tiitliaastast kujuneb kõrghetk, mis hõlmab vähemalt neli aastat ette valmistatud kultuuri-, kunsti-, haridus- ja turundusprogrammi.

Täna on avalik ligikaudu pool Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 põhiprogrammist. See on alles algus, sest 19. oktoobril esitleb Tartu 2024 tiitliaasta koguprogrammi, kus on üle 300 eriilmelise sündmuse. Need kõnetavad igas eas väga erinevate kultuurihuvidega publikut.

Projektid on oma sisu järgi jaotatud nelja programmi vahel:

- Elu ja Keskkond
- Inimene ja Oskused
- Omapära ja Euroopa
- Teadus ja Tehnoloogia

Need on Tartu 2024 programmi peamised teemad.

Kuidas sündis Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 programm?

Tartu võitis Euroopa kultuuripealinna tiitli loovkontseptsiooniga Ellujäämise Kunstid. Tegu on just nende teadmiste ja oskustega, mis aitavad meil tulevikus paremini elada. Ellujäämise Kunstide lugu räägib ka Tartu 2024 programmist.

SA Tartu 2024 kuulutas projektide kogumiseks välja kolm taotlusvooru (lisaks kandidatuuriraamatu projektidele ehk nendele ideedele, millega tiitel Tartusse toodi):

- Regionaalne projektide taotlusvoor (lõppes 31. jaanuar 2022 – laekus 45 taotlust)
- Rahvusvaheliste projektide taotlusvoor (lõppes 3. aprill 2022 – laekus 90 taotlust)
- Väikeprojektide taotlusvoor (lõppes 31. märts 2023 – laekus 243 taotlust)

Tänaseks on kandideerimine programmi läbi. Kokku laekus 378 taotlust. Kandideerijate seas oli väga palju erinevate kogukondade ja elu valdkonna inimeste ning organisatsioonide esindajaid.

Lähtuvalt neljast programmiliinist hindas projekte Tartu 2024 hindamiskomisjon ja loomenõukogu. Viimane oli SA Tartu 2024 nõuandev organ, ekspertide kogu, mille ülesanne oli toetada Tartu 2024 kandidatuuriraamatus püstitatud eesmärgi.

Aastatel 2020–2021 toetas loomenõukogu esimesest arendusprotsessist osa võtvaid projekte ja meeskondi ning andis iga mooduli lõpus tagasisidet.

Praegu on võimalik liituda lisaprogrammiga. Põhiprogrammi sündmused on Tartu 2024 kureeritud ja kaasrahastatud. Lisaprogrammi puhul on tegemist turundusliku koostööga, et rikastada Tartu 2024 programmi erinäoliste kultuurielamustega ning pakkuda juba toimuvatele sündmustele suuremat nähtavust ja rohkem publikut.

Kultuuripealinn kaasab erinevaid kogukondi ja pakub sündmuse terve elukaare ulatuses

Kultuuripealinna programmis saab olema üle 300 sündmuse, mis kõnetavad publikut terve elukaare ulatuses – eri vanuse ja huvidega inimesi, nii noori kui ka vanu. Programmis on sündmuseid toidukultuurist kuni kõrgkultuurini, oluline roll on traditsioonide hoidmisel.

Mitmed kultuuripealinna projektid on oma tegevustega juba alustanud. Näiteks avasime Euroopa kultuuripealinna eelmisel aastal Berliinis Stencibility tänavakunsti näitusega, mis jätkus sel suvel Šotimaal. Sündmusest ilmus Postimehe kultuurilehes esikaane lugu ja välismeedias mitmeid artikleid Eesti kunstnikega.

Helsingis tutvustati meie oma Tartu kunstimuuseumi kogusid Eesti sürrealismi tähtteoste näol, sh eksponeerisime Eduard Wiiralti ja Ülo Soosteri neid teoseid, mis kuuluvad Tartule. Pariisi Filharmoonia kontserdimajas kanti Ingrid Roose juhatusel ette Veljo Tormise kooritsükkel "Unustatud rahvad". Sama kontsert toimub 2024. aastal ERMis. Paar nädalat tagasi tegi esimese avastardi kunsti- ja tehnoloogiatalu Maajaam Otepääl, mida kajastas uudistes Aktuaalne Kaamera. Kõik need ja sajad teised sündmused on osa Euroopa kultuuripealinna programmist.

Oleme koos pidutsenud ja tähistanud kultuuripealinna saabumist Tartusse ja Lõuna-Eestisse ETV vahendusel Otepääl talveõlalupeol ja eelmisel suvel Autovabaduse puiesteel. Juba sel neljapäeval tähistab ETV kultuuripealinna Tartu linna päevale pühendatud vabaduse galakontserdiga.

Euroopa kultuuripealinn kuulub kõigile. Tartu seisab rahvusvahelisele ja kaasaegsele linnale kohaselt õiglase ja turvalise Eesti ning Euroopa eest. See tähendab, et Tartu linn kui Euroopa kultuuripealinn austab ennast, teisi ja meid ümbritsevat keskkonda ning arvestab kõigi vajaduste ja heaoluga.

LGBT+ on üks vähemuste kogukond teiste seas. Samuti on LGBT+ kogukonna teemad ka Tartu 2024 programmis. Nii nagu on programmi kaasatud paljud teised kogukonnad enam kui 300 sündmuse hulgas: Lõuna-Eesti erinevad kogukonnad, teadusringkonnad ja paljude teiste valdkondade esindajad.

6.–11. juunini toimus Tallinnas Eesti, Läti ja Leedu ühine LGBT+ kogukonna festival Baltic Pride. See toimus ajal, mil üle maailma tähistati pride'i kuud, peeti LGBT+ kogukonnale suunatud üritusi.

Lisaks eraisikutele näitasid solidaarselt vähemustele toetust diplomaatilise korpuse esindajad enam kui 15 saatkonnast, mitmed ministrid, ministeeriumid, parlamendi spiiker ja paljud ettevõtted, kes esindasid ja toetasid oma valdkonna LGBT+ kogukonna inimesi. Nende seas oli suurettevõtted nagu Swedbank, SEB, Telia, Wise, Nordea ja väga paljud teised, kelle seas ka Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 esindajad.

Selleks, et näidata vähemustele solidaarselt toetust, muutis Tartu 2024 ühismeedias profiilipildi väljanägemist. Seda koos nimetatud suurettevõtete, teiste riigiasutuste, organisatsioonidega ning ühtlasi ka Bad Ischl'i ja Bodø'ga, kes kannavad tuleval aastal koos Tartuga Euroopa kultuuripealinna tiitlit.

Kultuuripealinna ühismeedia visuaalne väljanägemine muutub ajas, kuid põhineb Tartu 2024 loovkontseptsioonil Ellujäämise Kunstid. Pride'i kuu lõppedes uuendab ka Tartu 2024 ühismeedia väljanägemist.

Profiilipilti on vahetatud ka varem. Seda tehti siis kui algas Venemaa sõda Ukraina vastu ja Tartu 2024 profiilipilt toetas Ukrainat. Samuti on plaanis ka edaspidi profiilipilti vahetada. Seda tehakse augustikuus Eesti taasiseseisvumispäeva puhul, mil kasutatakse sini-must-valget profiilipilti.

Kokkuvõtteks, Euroopa kultuuripealinna alustala on valdkondadeülesus. Tartu 2024 valmiv programm on väga mahukas ja mitmekesine üle 300 sündmusega, millest leiavad elamusi erinevate kultuuriliste huvidega inimesed. Tartu 2024 sündmustele on oodatud kõik.

Tartu 2024 avalikustab kogu Euroopa kultuuripealinna programmi selle aasta 19. oktoobril. Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 saab avalöögi 26. jaanuaril avatseremooniaga.

Mõned näited tähtsündmustest

[Tartu 2024 Lõuna-Eesti kogukonnaprogramm](#)

Kogu Lõuna-Eestit hõlmav arendus- ja kaasamisalgatus, kus sõna on meie vägevatel kogukondadel! Üheskoos tutvustame siinsete paikade ja inimeste lugu kogu Euroopale. Lõuna-Eesti, see on ju ilusaim paik maailmas. Kohalikud korraldavad üritusi ühistest saunaskäikudest kuni kohalikku toitu väärtustavate festivalideni.

[Toomemäe taasavamine](#)

Tartu ajalooline süda ärkab ellu valguse, kultuuri ja teaduse kaasabil. Toomemäe paikkondlik eripära on kujunenud aastasadade jooksul. Siin asus keskaegne linnasüda. Siinsamas lähedal tegutseb Tartu Ülikool, mis on juba neli sajandit olnud nii Tartu kui Eesti sümboliks.

Täna on Toomemägi rahulik park Tartu kesklinnas, aga paiga põnev lugu võiks jõuda palju rohkemate inimesteni. Avame Tartu ja tartlaste rikast kultuuri- ning teaduspärandit tänapäevases võtmes ning toome mäele taas elu!

[Ellujäämise Kunstide loodusloovusfestival](#)

Loodusloovusfestival paneb sind märkama elurikkust meie ümber, süvenema looduse ja kultuuri seostesse ning nautima loodusest inspireeritud loomingut.

Kogu programmile loob teoreetilise raamistuse rahvusvaheline semiootikakonverents. Ettevalmistavate töötubade ja õpiretkede programm viib festivali ühe keskse sündmuseni – Läänemere loodusvaatluste maratonini.

Sa saad osa võtta aktsioonist, kus 24 tunni jooksul kogutakse kindlaksmääratud aladel teavet võimalikult paljude seal leiduvate liikide kohta. Toimub nt linnujämm ja palju muud.

[Peedist pesumasin](#)

See on Eesti Maanteemuuseumi, Eesti Põllumajandusmuuseumi ja Tartu Linnamuuseumi ühine näituseprojekt leiutamisest, leidlikkusest ja taaskasutusest. Pole tähtis, kas oled noor või vana või millised on su oskused: näitus nakatab igäüht isetegemise pisikuga!

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Urmas Klaas
linnapea